

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Így óra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pletz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-85 szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A sziámi kérdés.

Nagybecskerek, július 22.

Párisból jött sürgönyök jelentik, hogy valamennyire csökken már az a láz, mely elfogta a francziákat a sziámi kérdés felvetésénél. Igaz, hogy a francia hadihajók harcziás fellépése még nagy nyugtalanságot okoz Londonban, mert félnek, hogy azok minden pillanatban készek a támadást megkezdni, úgy de a francia kormány folyton azt hangoztatja, hogy ők békét akarnak.

Diplomáciai körökből kiszivárgott hírek szerint a helyzet ma sokat javult, s főként Duferin visszatérte szerencsés megoldást fog eredményezni.

A sziámi kérdés tehát maholnap lekerül a napirendről az olvasóközönség nem foglalkozik többé a kies ország ügyével. Ma még azonban a helyzet nem egészen tiszta, s aggodnak a további eseményeken Párisban is, Londonban is.

Érthető az aggodalom, mert Sziám Hátsó-India szive. Területe 540,000 km², lakosainak száma közel 5 millió. Fővárosa Bangkok, a Me-Nam torkolatánál, állítólag fél millió lakossal. Sziám északi határát Birma, nyugati határát Arakam Pegu és Tenesszim képezik, a melyek, mind angol birtokok, részint angol protektorátus alatt állanak. Délről a sziámi öböl és Kambodcsa fekszenek. Ebből látható, hogy ez a most gyakran emlegetett ország valóságos Erisz almája a francia és az angol területek között. Francziák is, angolok is vigyáznak rá úgy, mint a szemüfényére, nehogy valamelyik elkaparítsa a másik elől, mert a ki Sziámra ráteszi a kezét, az uralja Hátsó-Indiát; az erős hátsó-indiai pozíció pedig befolyást gyakorolhat egész Kelet-India sorsára.

Innen van a nagy izgatottság, a melyet úgy Londonban, mint Párisban előidéznek a sziámi események; az angolok

aggodnak Sziámért, a francziák pedig mindenképen igyekeznek Bangkok felé. Remélhetőleg azonban, ez alkalommal csak a Me-Konging mennek el. Ez a folyam valahol fönn Birma és Siam határán ered és végig folyván Annam közelében a fehér elefánt országán, átszeli Kambodzsát és Khokhinkhina fővárosa, Szaigon mellett ömlik a khinai tengerbe. A francziák ezt a folyót szeretnék megkapni Annam határvonalául és azért folytonosan közelednek hozzá. Ez az előnyomulás természetesen nem történhetik meg összeütközések nélkül, csakhogy a sziámi kormány tagadja, mintha ő görditene akadályt a francziák és annamiták útjába; minden felelősséget a laokra hárít, akik azon a vidéken laknak és úgy látszik hivatásuk ugyanaz a szerep, a melyet annak idején a fekete lobogósok játszottak Tong-Kingban. Mivel alig tehető föl, hogy Franciaország hajlandó volna összeveszni Angolországgal éppen most Sziámért, úgy hisszük, hogy meg fog elégedni a párisi kormány egyelőre azzal, ha Sziám elismeri a Me-Kong balpartját Annam nyugoti határvonalául.

A francziák Hátsó-Indiában régóta szerepelnek. Kambodcsa 1862 óta francia protektorátus alatt áll; Khokhinkhina pedig francia gyarmat, a melyet az anyaország 1862-ben és 1867-ben Annamtól elhódított tartományokból alakított. Ezeket keletre fekszik az annami „császárság”, a melynek legéjszakább részét, Tong-Kingot a francziák a mult évtized derekán elfoglalták, miután maga Annam is függő viszonyba került Franciaországhoz, úgy, hogy a huéi francia rezidens körülbelül azt a szerepet játsza Annamban, mint Cromer lord Egyiptomban. Eképen Hátsó-India keleti részében francia befolyás uralkodik.

E befolyást növeli a francziák célja.

Döry főispán utóda. Nagyváradról írják, hogy Döry főispán utódjával Degenfeld-Schomburg József grófot, Hajdúvármegye és Debreczen város főispánját fogják kiválasztani. A gróf jelenleg 46 éves és 1883 óta főispán. Kinevezése még nem tény ugyan, de minden jel arra enged következtetni. Döry főispán — állítólag a leendő kinevezés következtében — megszakította biharfűredi időzését — Debreczenbe utazott.

Főlhívás

Délmagyarország tanítói és tanügy barátaihoz.

Folyó év augusztus hóban legelőször éri városunkat azon kitüntető szerencse, hogy a „Délmagyarországi tanító egyesület” tagjait 27-ik nagygyűlésének megtartása alkalmából falai közé fogadhassa. Hogy az egyesület tagjai méltóan fogadtassanak, itteni tartózkodási idejük minél kellemesebbé tétessék s a város lakóinak az iskolaügy és tanítók irányában taplált őszinte rokonszenvu minél impozánsabb kifejezést nyerhessen: a kellő intézkedések megtételére megalkult a tanító-gyűlést rendező 100-as helyi bizottság s mint ilyen van szerencsénk a Délvidék tanítóit és tanügy barátait a f. évi augusztus hó 24., 25. és 26. napján Nagyszentmiklóson tartandó 27-ik nagy- és közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Községünk összes lakossága igazi örömmel és büszkeséggel tekint a nevezetes napok felé, a midőn a nemzet legérdemesebb munkásait körében üdvözölheti. S midőn a helyi bizottság lázas tevékenységgel elkövet mindent arra nézve, hogy kedves vendégeit a lehető legmelegebb vendégszeretettel fogadja, teszi azt azon meggyőződésből, mivel a Délmagyarországi tanító egyesület nemcsak a legtekintélyesebb és tiszteletre méltó tanító egyesületeknek egyike, hanem tekintve dicsőséges és érdemekben gazdag multját hazafias munkálkodását, melyet a magyar nemzetiség érdekében kifejt, erre a legnagyobb mértékben méltó.

Legyenek biztosítva arról, hogy a „Délmagyarországi tanító egyesület” 26 évi fennállása óta kedvesebb és barátságosabb fogadtatásban, a minő szerény községünkben reá vár, soha és sehol sem részesült.

Jöjjenek tehát minél számosabban!

Legyenek körünkben legjobban üdvözölve!

Tájékoztatásul szolgáljanak a következők:

A bejelentés határideje a gyűlésben való részvételre bezárólag csak augusztus hó 15-ig tart.

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Biztos existenzia.*)

Írta: Cenner Lajos.

Láttak már önök beduint? — Én már láttam. A beduin olyan ember, vagyis inkább olyan néptörzs, a melyik időről időre felszedi a sátorfáját és ha ideje van, mutogatja magát az állatkertben. Ezek a beduinok jellemző tulajdonságai. Ismertem egy embert, a kire teljesen ráillenek ezek a jellemző tulajdonságok. Fránya Péternek hívják, különben helyettes irodagyakorok. Csinos fekete bajusza van és hatalmas, mellig erő szakállá. Ez utóbbit azért növesztette meg akkorára, hogy hitelezzenek rá; meg hogy legyen alapja, mikor a saját szakállára valami vállalatba fog. Mert voltak már neki vállalatai is, még pedig több rendbeliek. Először bornemiszsa-egyletet akart alapítani. Volt már vagy negyven tagja, mikor rájöttek, hogy az alapító a tagdíjakat — eliszsa. Nem volt más menekvése, mint kerekelt oldani. Azután fodrász üzletet nyitott, nyolcz fésűvel, hat beretvával és két komponistával; de miután tulságos buzgalommal fésülte meg embereit, különösen a komponistáit, innen is meg kellett ugrania. Azután népszónok lett. Hirdette a szocializmust és elkesergett a munkások elnyomatásán havi ötven forintokért. De miután a vagyonfelosztás elvét egész a betegsegélyző-egylet kasszájába vitte, megszokás lett a vége. Fránya Péter egészen beleszokott abba, hogy olyan életet folytasson, mint egy beduin, vagyis mindenhol felszedje a sátorfát. Még abban is megegyezett velük, hogy ő sem vett soha bucsut a kapufélfától. A beduinok ezt azért nem teszik, mivel Arabia sivatagjain nincs divatban

a kapuépítés, Fránya Péter azonban azért nem teszi, mert nála a bucsuzás nincs divatban. És hogy tökéletesen beduinna legyen, ő is az állatkertbe járt magát mutogatni. Csakhogy míg az igaziak a nyarat szemelték ki erre a célra, Fránya Péter télen mutogatta ott magát, t. i. az állatkerti jégpályán.

Gyönyörűen korcsolyázott. Majd nyilként repült egyenesen tova, majd merész ívekben hajlongva járta körül a havas jeget, majd ismét a képtelenségig merész figurákkal ejtette bámulatba a nézőket. Dombokat ugrott át, lékeken csuszott keresztül, féllábon járta körül a tavat, betüket, monogramokat rajzolt a zuzmarás jégre, szóval tulszárnyalta az összes korcsolyázókat gyorsaságban és ügyességben. De neki a korcsolyázás nem volt élvezet, hanem munka. Nem mulatságból alakította át a derekát boává, a lábait Merkur-szárnyakká, hanem azért, hogy lássák őt. Hogy lássák, érdekesnek találják — és higijenek neki. Mert egy fiatalember, a kinek hosszú impozáns szakállá van és ügyesen korcsolyázik, mindig bizalomgerjesztő megjelenés olyanoknak, a kik még nem tanulták meg ezt a nemes sportot és — jégre akarnak menni. Ezeket leste Fránya Péter. A félénk, didergő, reszkető alakokat, a kik irigykedve nézték az ő művészetét és minden pillantásuk elárulta, hogy mennyire örülnének, ha megismerkedhettek volna vele a jégművészszel és tőle utmutatást nyerhetnének. Vizsga szemmel nézte őket végig naponta, keresve azt, a kire várt. Várt pedig egy olyan alakra, a ki által magának biztos existenzenciát alapíthasson. Valami előkelő urra vagy gazdag kereskedőre, vagy befolyásos, magasrangú hivatalnokra, vagy akárkire, de mindenesetre olyanra, a kit érdemes jégre vezetni.

Egyik hideg téli napon, mikor szokás szerint ropogott a hó a talp alatt, Fránya Péternek sok bámulója akadt. Sűrű fekete embertömeg állta

el a jégpálya határait, felfogva a sivatós szelet a korcsolyázók elől. A legelső sorban egy magas, sárga télkabátú ur alig tudott betelleni a Péter cifra figuráival. Majd elnyelte a szeméivel a könnyedén tovasikló alakot s annyira figyelemmel kísérte, hogy végre Fránya Péternek is feltűnt. Ő is a maga részéről élesen szemügyre vette a sárga télkabátú urat és — meg volt elégedve a vizsgálatlalt.

— Nem tudom még ki, de ez lesz az én emberem, gondolá.

És azontul jobbadán a szőke ur előtt maradt. Ott tánczolt, repült, siklott, az összes művészetét kifejtette, csakhogy minél jobban elragadja az érdeklődő vendéget. E közben folyton vizsg. szemeket vetett reá. A szőke ur előkelő tartása, nyugodt, csendes viselkedése, izléses és finom ruházata nagyon jó hatással voltak rá. Még az sem kerülte ki a figyelmét, hogy nagyon finom szívart szi. A sárga kabátú ur sem szűnt meg élénk figyelemmel lenni a korcsolyaművész iránt. Le nem vette a szemét róla, s bár hangos jelét nem adta is a tetszésnek, arczáról le lehetett olvasni, hogy teljesen meg van elégedve a látottakkal.

A vendég és a művész sokáig nézték egymást. Fránya Péter mosolygó pillantásokat vetett az előkelő nézőre, hogy gondosan ápolat fehér fogai kivillantak belé s kipirult arczczal kezdett uj meg uj figurákba, melyekkel a kiszemeltnek figyelmét lebilincselhesse. Magában pedig azon tanakodott, hogy ki lehet az a magas szőke ur. Hogy gazdag és előkelő, az meglátszott egész megjelenésén, de Péter azt latolgatta, hogy mágnás, vagy főhivatalnok, vagy valami nagy bankház tulajdonosa-e, mert úgy érezte, hogy ez az ur van hivatva az ő jövő sorsa fölött dönteni. Ha mágnás, majd ráveszi, hogy magántitkáranak fogadja. Ha főhivatalnok, majd iparkodik bejutni a családjába, a többit meg majd meghozza az az aranyos vé-

* Szerzőnek a „Nagyedörák” cím alatt most megjelent kötetéből.

HIREK.

Tekintettel azon körülményre, hogy a tanítói nagygyűlés alkalmával Révai Miklós áldott emlékoszlop ünnepélyesen fog leleplezteni, mely ünnepélyre előreláthatólag számos résztvevők fognak jelentkezni, tanácsoljuk, a bejelentéseket minél előbb, de okvetlenül a fent kitett határ időig megtenni, hogy a helyi bizottság minden jelentkező igényeit pontosan teljesíthesse.

A bejelentések, melyekhez 1 frt részvételi-díj csatolandó, legegyszerűbben postautalvány-nal eszközölhetők és Jeck György urhoz mint az irodai bizottság igazgatójához czimzendők. A czímet és az utolsó posta helységet kérjük olvas-hatóan kiírni.

A banketten való részvételért külön 1 frt 50 kr küldendő be.

A bejelentés után minden résztvevőnek megküldetik a részvételi-, banketti-, szállás-, podgyász-, vigalmi- stb. jegy, valamint a tanítógyűlés és a kiadandó vigalmi- és egyéb szórakoztató program is.

Tudatjuk továbbá, hogy a tanító-egyleti gyűlések után a „Délmagyarországi tanító-egylet” testületileg Szegedre fog átrándulni — esetleg külön vonaton — hogy a Csongrád megyei tanító-egylet f. évi augusztus 27-én Szegeden tartandó 25 évi jubiláló gyűlésén részt vegyen.

Végül figyelmeztetjük kedves vendégeinket, hogy községünk négy kerületre leendő felosztva, mindegyik kerület különböző színű jeggyel jelezze.

Folyó évi augusztus hó 24-én délután 5 órakor, vagyis a megérkezés napján és idején a nesztklői vasuti állomásnál 100 kocsit, kerületenként felállítva, rendelkezésre fog állani s kérjük megérkező vendégeinket olyan kocsin helyet foglalni, mely a megküldött jegyek színét tünteti fel.

A podgyászok, melyre a megküldendő podgyászigy egyszerűen ráragasztandó, külön teherkocsikon egyenesen a lakásra fognak szállíttatni.

Kedves vendégeink távozásakor kerületeik egy bizonyos terén s határozott időben csoportosulnak, ahol elegendő számú kocsit az elindulásra készen fog állani.

Fel tehát Nagyszentmiklósról!

Isten hozott! Legyenek körünkben legjobban üdvözölve!

Nagyszentmiklós, 1893. július 20.

A helyi bizottság nevében:

Nákó Kálmán gróf, Jankó Ágost,
disznónök. főszolgabíró elnök.

Jurkovich Othmár,
kir. járásbíró a vigalmi bizottság elnöke.

Alk Lajos,
városi bíró az elszállásolási bizottság elnöke.

Velcsor József,
ügyvéd az iroda bizottság elnöke.

Telléry József,
városi főjegyző bizottsági jegyző.

letlen, amelyben föltétlenül bizott. Ha bankár, annál jobb, csak egyszer közelbe férközhessen, majd gondja lesz rá, hogy annál távolabbra jusson tőle. Egyelőre azon kell lennie, hogy valamiképpen beszéde elegendő legyen vele.

Az aranyos véletlen, úgy látszik, segítségére jött. A sárgakabátos ur ott hagyta a partot, a pénztárhoz ment s rövid idő múlva korcsolyával a lábán megjelent a jégen. Bátorralanul, félénken tipegett tova, többnyire a korlátfa kapaszkozva. Fránya Péter tettetett közönyösséggel repült el néhányszor mellette, oly közel, hogy majdnem feldöntötte. Az ujdonsült jégtánczos láthatólag irigy pilantásokat vetett utána, mint ha mondaná: hej, ha én is úgy tudnék korcsolyázni. De nem ment neki sehogy sem. Csuszott, bukácsolt, kapaszkodott. Péter pedig incselkedően folytatta manőverjét. Ott táncolt, siklott folytonosan körülötte, szánakozóan mosolygott, majd ismét villámgyorsan tova repült, hogy egy ügyes kanyarulattal megint ott teremjen előtte. Azt akarta, hogy az a szöke ur szólítsa meg őt előbb, így ő kerüljön felül és adhassa a jóindulatut, aki szívességet tesz.

Hanem úgy látszik, a szöke ur nagyon tartózkodó. Akármilyen irigy pillantásokat vet is a nagy fekete szakállu korcsolyaművészre, annyira mégsem megy, hogy megszólítsa. Ez is csak azt bizonyítja, hogy nagyon előkelő; annál jobb, de majd segíték én magamon, gondola Fránya Péter. A következő fordulatnál villámsebességgel iramodott a jégen s mintha nem tudná már kikerülni, közvetlen közel ment hozzá, bele is ütődött úgy, hogy majd leverte a lábáról. Hangos pardont kiáltva, hirtelen megállott és félig gúnyosan, félig szánakozóan mosolygott.

— En rajtam a sor pardont kérsz, felelé szeliden, de méltósággal a szöke ur. Oly ügyetlen vagyok még.

— Oh kérem, majd meghozza az ügyességet a gyakorlat. És szeretett volna örömeiben hangosan felkaczagni, hogy sikerült szóba ele-

— Adomány. Gróf Nákó Kálmán, a nemeslelkű főúr a Nagy-Szent-Miklóson felállítandó Révai-emlékre 100 forintot adományozott.

— Kinevezések és változások a esanádi egyházmegyében. Magyary Pál lelkiigazgató kinevezetett az erkölcs- és lelkipásztorkodástan helyettes tanárának, Kovács Sándor helyettes tanár kinevezetett a dogmatika rendes tanárává, Bichler János perjamosi segédlelkész kinevezetett székesegyházi szóknaknak, Volk Mihály temesvári-józsefvárosi segédlelkész Sz.-Imre főnevelői praefektus és székesegyházi praebendatus lett, Nitz Miklós dettai segédlelkész coadjutor lett Torontál-Szécsányban, Sóka Ignác nagybecskereki segédlelkész áthelyeztetett Szeged Rókusba, Reichmeier Vilmos Torontál-Szécsányból Karánsebesre, Frank Károly Karánsebesről Nagy-Becskerekre. Az ujmisékek között mint káplánok disponáltak: Bartl Ferencz Temesvár-József városba, Ferch Mátyás Dettára, Karl József Perjamosra, Kristofcsák Ferencz Krassovára, Schipper János Pankotára és Schummer Rezső Temes-Hidegkútra.

— Olga napja Tegnap szép idő kedvezett annak a kirándulásnak, a melyről már megemlékeztünk. Kora reggel utra keltek deli regattistáink és leveztetek az Érska alatti vadászlahoz, ahova délfelé Rónay Jenő főispán nejével és Vlachovits Melánia kisasszonnyal is ki kocszított s ahol már ekkor városunk számos előkelősége gyűlt össze. A kirándulók a legkedélyesebb hangulatban töltötték a napot egész estig, amikor a kaszinó-kertben gyűltek össze társasvacsorára Rónay Jenőné tiszteletére, a kit a délelőtt folyamán számosan kerestek fel, hogy névnapja alkalmával üdvözöljék, — igen sikerült tüzijáték is rendeztetett. Ez után a választékos társaság a kaszinó kis termébe vonult, amely ez alkalommal délszaki növényekkel és virágokkal pazarul fel volt díszítve s egész hajnalig a legvigabb hangulatban tánczolt.

— Ünnepek Bega Szent-Györgyön. Azon alkalomból, hogy a király Ő Felsége Schiller Lipótnak, a község érdemes jegyzőjének a koronás arany érdemkeresztet adományozta s azt a kitüntetett mellé Rónay Jenő főispán e hó 30-án feltűzni fogja, Bega-Szent-György községe nagy ünnepeket rendez, a melyek programja a következő:

1. Reggeli fél 10 órakor főispán ur ő méltóságának ünnepélyes fogadtatása és a kitüntetett elnörsége alatt álló helybeli önkéntes polgári tűzoltóság kivonulása.

2. Reggeli 10 órakor a helybeli róm. kath. szentegyházban isteni tisztelet.

3. Reggeli 11 órakor a községi képviselő testületnek a község házában tartandó rendkívüli közgyűlésen ő méltósága a főispán ur által az arany érdemkeresztnek ünnepélyes átadása

gyedni a kiszemelt áldozattal. Mag vagy fogva, gondolá. Aztán édesképen folytatta.

— Bizony én is csak hosszú idő alatt vittem ennyire. Hanem az egyenes futamokat hamar el lehet sajátítani.

— Nekem nem akar sehogy sem sikerülni. Persze, ha valaki utmutatást adna, mindjárt könnyebben menne a dolog.

— Igaza van uraságodnak... nagyságodnak. Jó vezető rövid idő alatt megtaníthatja. Azonban ilyet nehéz találni, tette hozzá nyomatékkal.

— A szöke ur hallgatott és csendesesen mosolygott. Pillanatig még gondolkodott, azután habozva kérdezte:

— Uraságod olyan kitűnő: ért a korcsolyázás művészetéhez. Talán... de... nem sértem meg?...

Nagyon finom ember, gondolta Fránya Péter; bizonyosan mágnás. Már elképzelte magát a magántitkári állásban, amint kényelmes karosszékekben bodor füstöket eregetve a tömör pénztárczát simogatja.

— Oh kérem, ezer örömmel, felelé oly hangon, mely alig tudta elpalástolni izgatottságát.

— Ha tehát nincs ellenére, a többit megbeszéljük, mondá nyugodtan az áldozat. De ön is már régen itt van uram és magam is átfáztam. Nem mennék valamelyik vendéglőbe? Egy pohár jó bor és egy kis sült mellett majd mindketten fölmelegszünk és nyugodtabban elbeszélgethetünk, mint itt a fagyvazogató hidegben.

— Fránya Péter el volt ragadtatva, hogy ilyen jól indul a dolog, de iparkodott lehetőleg közönyös arcot vágni. Most már bizonyosra vette, hogy jól választott. Aki mindjárt vacsorával kezdé, az nem lehet más, mint magyar mágnás.

— Amint tetszik uram. Fránya Péter vagyok. Az előkelő ur mélyen arcába nézett Péternek, aztán végig jártatta rajta szemét és csak ennyit mondott:

4. Délután 1 órakor társasbéd a nagyvendéglő olvasóköri helyiségeiben.

5. Délután 4 órakor zene a községi parkban.

6. Este 8 órai kezdettel táncvizsgalom az olvasókör nagytermében.

Az ünnepély sikerét biztosítja az az érdeklődés, a mely az iránt városunkban és a vidéken is tapasztalható, továbbá a rendező bizottság, a mely a meghívókat már kibocsátotta s a melynek élén Beierlein János községi bíró áll és melynek tagjai: Adler Károly, Berkovits Dusan, Chorlée Gyula, Kaufmann István, László Géza és Strasser Gyula urak.

— A kereskedő ifjak zeneestélye. Olvasóink már értesültek azon, az unalmas nyári idényben kétszeresen örvendetes hírről, hogy a kereskedő ifjak f. hó 30-án ismét a nyilvánosság elé lépnek s hogy a rendezendő estélyre sikerült két oly kitűnő erőt megnyerniök, mint Koncsek Viktória k. a., a m. kir. opera tagját és Vukovics Aranka kisasszonyt, színi iskolai növendéket. Mint értesülünk, a tevékeny rendező bizottság már felkérte az összes közre működőket, s ezek között is csupa oly nevet találunk, melyek hallatára a közönség bizonyára szívesen siet a hangversenybe. Ime itt következnék. Sonnenfeld Anna k. a., a bécsi konzervatorium végzett növendéke, Brüder Valéria előnyösen ismert zongoraművésznő nővére, néhány kluzikus darabot fog játszani, Szmazenska Ernő ur, kinek jeles zenei képzettségének már annyi kellemes órát köszönünk, ezuttal is megígérte közreműködését, Mayer Aurél ur, egyetemi joghallgató pedig szavallatával fogja a közönséget mulattatni. Ha végül megemlítjük, hogy a zongorakíséretet Ripka Armin, e kiváló tehetségű zenész vállalta el, elmondtuk az egész érdekes, vonzó műsort, s nem kételkedünk benne, hogy közönségünk, mely e fiatal egyet mulatságait eddig oly feltűnő szíveséggel látogatta, ez alkalommal sem fogja töle pártfogását megvonni.

— A becskerekéi vásártér. Említettük annak idején, hogy a nagybecskerekéi kereskedők és iparosok között, a helyi lapok sürgetésére mozgalom indult meg, hogy a vásárok a régi vásártéren tartassanak meg továbbra is. A miniszter tudvalevőleg nem akarta megengedni, hogy a marhavásár a régi helyen tartassék meg, mert ott köröskörül laknak. A kögyűlés a polgármester elnöklete alatt egy bizottságot küldött ki, mely a miniszternek megmagyarázta a dolgot, s most lejött a kedvező válasz, melynek értelmében megengedtetik, hogy úgy a marha mint az áruvásár ismét a régi vásártéren tartassék meg. Midőn e kérdés kedvező megoldásáról olvasóinknak hírt adunk, nem titkolhatjuk el a felelti örömünket, hogy e szerencsés eredmény legnagyobbbrészt a helyi sajtó kezdeményezésének és buzdításának köszönhető.

— Nagyon örülök.

Nem mutatta be magát, a mit Fránya Péter ismét a maga javára magyarázott: ez újabb bizonyítéka annak, hogy az, aki előtte áll, csakugyan főnemes. Tagadhatlanul az ilyen nonchalance szal, ilyen nyugodt méltósággal közönséges emberfia nem rendelkezik. A szöke ur újra végig nézte Fránya Pétert s még egyszer, most már bizonyos nyomatékkal mondta:

— Nagyon örülök.

A vendéglői vacsora betetőzte a Péter reményeit. Az a feszelen előkelőség, az a francia izlés a pikáns ételekben, a borok megválasztása s tetejébe a pezsgő, utolsó szikráját is elosztatta volna a kételynek, ha már amugy is nem lett volna teljesen biztos a dolgaról.

— A teát talán jobb lesz otthon meginni.

Ha oly szíves lenne hozzám táradni.

Péter tulboldog volt. Még remélni se merte soha, hogy az exisztencia-alapítás ilyen könnyű. Csillogó szemekkel ugrott föl helyéről s forrón megrázva a szöke urnak mind a két kezét, lelkesülten felelé:

— Parancsoljon velem uram, önért a pokolba is elmegyek.

— Na, annyira nem vagyunk, mesolygott. De nem messze leszen tőle, tette hozzá, magában mormogva.

Fizetett, kar n fogta Fránya Pétert, kiment vele az utcára, intett egy bérkocsinak és halkan megmondta, hova hajtson. Péter szerette volna előre tudni, hova mennek, de nem értett belőle csak annyit, hogy valamiféle palotát mondott. Körülbelül tíz tizenöt percnyi vágatás után megállott a kocsit. Kiszállottak. A szöke ur oda állott Fránya Péter elé, ünnepélyesen a vállára tette a kezét s ennyit mondott:

— Kleibeisz Mór, vagy Lipeky Tihamér, vagy Hangos Mihály, legujabban Fránya Péter — a törvény nevében! Titkos rendőr vagyok. Ön fogoly Fránya Péter exisztenciája meg volt alapítva tizenkét esztendőre.

— Egy spanyol lovas az „Ameriká”-ban. A jó szegedi Masa sógor indítványozta annak idején, hogy Dugonics András, a piarista-író — lőháton öntsék szoborra, amibe a szegedi magisztratus sehogy se akart bele menni, mert a költő papot sohse látták lovon ülve... A nagybecskereki Masa sógornak esetleg könnyebb lesz a dolga, amikor a mi örökifju koszorunknak Lauka bátyánknek a szobráról lesz szó, mert tegnapelőtt óta az egész Amerika a Guszti bácsi lovas bravurjáról beszél. A dolog ugyesett, hogy a mondott nap reggelén, a gavallér központi nótárius, Gyertyánffy Jenő éppen akkor ért Hajnal nevű pompás hátú lován a kishidhoz, midőn Guszti bácsi a megyére indult. A híres spanyol lovak mintaképeben, az országzerte ismert Don Subládá költőjében fölpezdült a kasztíliai vér, és hetvennyolcz tavaszának daczára így szólt a fiatal nótáriushoz:

— Hadd ülök fel a lovadra!
— Szivesen, Guszti bácsi, csak soká ne tartson! — volt a válasz.

— Egy percze csak öcsém.
És a másik pillanatban már Butter Flórián megénekeltje ott ült a gyönyörű lovon és merész spanyolként neki száguldott Amerikának... Nyomat élyelte a por... Perczek, negyedórák multanak el, de Guszti bácsi nem vala sehó... s azalatt az amerikaiak bálmulva nézték a tajtékzó paripán ülő délceleg spanyolt, ki úgy vágtatott tova, mintha egy szevillai szépséget szöktetett volna el a gesztenyék hazájából... Végre hatalmas patkószikrázás közt állott meg a megyeház kis kapuja előtt a nemes paripa, gazdája nagy öröme, ki lovát és lovasát pompás kondiczióban látta viszont. Álmélkodva kérde a büszke lovasról:

— Ugyan, Guszti bácsi, hol tanulta ilyen remekül ülni meg a lovat?

— Hol? A papiroson... mondá nevetve a földre szökkenő cavalléro.

— A papiroson?

— Ott hát. Ötven esztendeje mult már, hogy ott lovagolok.

— A papiroson?!

— Igen, a — pegazusomon...

— **Értesítés.** A szegedi bábaképző-intézetnél 12 tanuló részére október hó 1-én kezdődő tanfolyamra 12 tanuló részére egyenkint 40 frt állami ösztöndíj van rendszeresítve. Pályázni óhajtok kérvényeiket a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézve augusztus 31-én a bábaképző igazgatóságához nyújthatják be. Szegénységi és erkölcsi bizonyítvány okvetlenül szükséges mellékletül.

— **Ha rosszul érte.** Jó heti vásárt csinált Taratorics Kolofon szerb gazda s örömeben betért a kocsmába. Jó ismerősével találkozott, akinek vígan mutogatta a koronáit.

— Mit jelent a K. B. betű az új pénzekben, kérdezte Kolofon.

— Kénd bolond!
— Nem lehet az, hanem alighanem azt teszi: kérjen bort.

Megfogadták a jó tanácsot s jókedvűen ittak reggelig. Reggel, mikor a kocsmába kijázanodtak, s Kolofon úres zsebeit nézte, busan sóhajtott fel:

— Azt jelenti az a két betű: Kolofon bolond.

— **Több köny mint betű.** Egy szép leány eltünését jelentette az apja a szegedi rendőrségnél. Budai Mária a neve, még alig 22 éves. Minden valószínűség szerint öngyilkos lett, erre enged következtetni az, hogy eltünése előtt levelet írt, amelyben az van írva: több a könyvem, mint ahány a betűm. Azért keseredett el, mert rossz viszonyban élt a testvérével.

— **Pénz a sírból.** Nem mindennapi történet az — írja a „Sz. H.” — a mi a baranya-megyei Dencsháza községben közelebről járt szódott le. Folyó hó 8-án egy vejti fuvaros lélekszakadva jelentkezik a községi előjáróságánál, hogy a kocsiján egy hulla van. Az utas, kit ő Vaiszlóbból Szigetvárra fuvarozott, az Okorág és Dencsháza közt eső utban hirtelen meghalt anélkül, hogy ő okát tudná, sirva erő sítvén e részben való teljes ártatlanságát. Az értesített hatóság a járásorvossal kiszállván, a halottnál két pénztárczát 25 frt tartalommal, egy igazolványt és jegyzéknaplót találtak. Az igazolvány alapján megállapították, hogy a halott zalamegyei óhídi lakos, Szántó Gyula nevű marhakereskedő, ki Vaiszlón, mint a jegyzékből ki tűnt, több marhát vásárolt, melyeket egy megbizottja kíséretében, kinek a vásárban ötven forintot kölcsönzött, utnak indított, ő maga kocsiá igyekezvén a vasuti állomáshoz. A hulla, melyet az előjáróság a halottas házba szállított, felboncoltatván, megállapították, hogy idült szívbajban szenvedett s szívszélhűdés vetett véget életének. N. vezetes, hogy a hulla bal lábaszárán egy sárgás-kékes sáros kendő volt csavarva, melyet az orvos eltávolított, de semmi sérülést alatta nem találván, e kendő a hullához visszatétezt, s vele együtt eltemettetett. A halott családja hivatalból értesítettvén, vele utazott pajtásától megtudták, hogy az említett kendőbe 180 frt volt elővigyázatból becsavarva. Sietve lejötték azért s kérték a hatóságot, hogy e pénz keresése végett a hullát exhumáltassa. Folyó hó 16-án ejtetett az meg, amidőn is az említett kendő kibontatván, a 130 frt (50 frtot pajtásának kölcsönözvén) hozzátartozóinak öröme megalátatott. Ezek után a hulla a sírba vissza — a pénz pedig a zsebbe vándorolt.

— **Influenza a lovak között.** A Nagyváradon állomásozó 15-ik huszárezred nem vesz részt az idei hadgyakorlatokon, mert — mint értesülünk — a lovak között kiütött az influenza.

Irodalom és művészet.

* **Negyedórák** ezimen vaskos kötet apró történetet, tárczát, adomát írt és adott ki Cennner Lajos Budapesten. A szerzőről csak annyit tudunk, hogy róm. kath. lelkész és valami klerikális lapot szerkeszt Budapesten. E kötetje azonban meggyőz arról is, hogy az íróttal is sikeresen forogtatja, mert az összegyűjtött apróságok elég élénken vannak megírva s itt-ott a humor vékony ere is feicsillan. Izeltül lapunk tárczájában közöljük a történetek egyikét. A kötet Meszlényi Gyula szatmári püspöknek van ajánlva. Ára 1 frt 20 kr.

Táviratok.

A hadügyminiszter haldoklik.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bauer Frigyes báró közös hadügyminisztert tegnap este Bécsben szélütötte. Este tíz órakor Bécs város legelőkelőbb orvosai gyűltek betegágya körül és konziliumot tartottak felette. Beszélni alig tud, állapota a legnagyobb aggodalomra ad okot. Bauer báró hatvannyolcz éves s magas kora csak növeli a veszélyt. Eszmélete tegnap éjjel sokáig elhagyta. A király a Felségét megrendítette a betegség híre s naponta sok izben tudakozódik a beteg állapotáról. Ma reggel 8 órakor az orvosok a következő bulletint adták ki: Bauer báró közös hadügyminisztert több napi rosszullét és ismétlődő agykongesztió rohamok után apoplektikus szélhűdés érte, mely féloldali bénulást és teljes öntudatlanságot idézett elő. Állapota nagyon aggasztó.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bauer báró, mint egy ma délben érkezett sürgöny jelenti, dél óta haldoklik. Tizenegy órakor beállt a teljes agónia. Halálát minden perczen várják.

Tanítók a király előtt.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból távirják, hogy Sándor király tegnap fogadta a 200 tanító monstre-küldöttségét. A fiatal király nagy lelkesedést keltett a tanítókhöz intézett beszédével, melyben nehéz hivatásukat vázolta.

Vaszary hercegprimás.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Balatonfüredről ma érkezett jelentés szerint Vaszary hercegprimás titkárával, Kohl Medárdal együtt a legjobban vannak. A hercegprimás augusztus 13-án megy a fővárosba, 15-én megszenteli a Mátyás templomot, 20-án személyesen vezeti az István-napi körmenetet és azután megy vissza Balatonfüredre, ahol szeptember elejéig marad.

Miniszterek vád alatt.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik, hogy a szkupstina vizsgáló bizottsága ma maga elé idézte a bevádolt minisztereket. Hir szerint azok nem hajlandók a bizottság előtt megjelenni, mi ha megtörténik, elő fogják őket vezetni. A vidékről folyton érkeznek üdvözlőtáviratok a kormányhoz szigorú eljárásáért.

A nagyszebeni oláh konferencia.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nagyszebeni oláh konferencia napirendjét következőképpen állapították meg:

1. Elnöki megnyitó. 2. Alakulás. 3. Az új tagok igazolása. 4. A 25-ös bizottság jelentése a kapott utasítások keresztülvitele, különösen pedig a memorandumnak Bécsben történt átnyújtása tárgyában. 5. A tagok indítványai. 6. 40 tagu bizottság megválasztása, melynek feladata a 25 tagu bizottság jelentésének tanulmányozása.

Július 24-én. 1. A 40-es bizottság jelentése és a jelentés fölötti határozathozatal. 2. A konferencia határozata.

Rágalom rólunk.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Ribarac által indított „Nassred” nevű belgrádi új lap első számában azon rágalommal állt elő, hogy Ausztria-Magyarország 200.000 frttal megvesztegette a mostani radikális kormányt, hogy mielőbb elfogadtassa a a szkupstinával a kereskedelmi szerződést, a mely Szerbiát tönkre fogja tenni.

A sziami láz csökken.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból sürgönyzik, hogy a párisi angol nagykövetnek, Dufferinnak visszatérését Párisba diplomaciai körökben a feszültség csökkenésnek bizonyítékául tekintik, még pedig úgy a sziami kérdés, mint Franciaország és Anglia általános viszonya tekintetében. Dufferin visszatérése igen szerencsés módon vet véget annak a sajnálatos helyzetnek, melyet a nagykövet távolléte idézett elő.

Koleragyanus eset.

Budapest, július 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kolozsváron Mendelsohn apahidai kereskedő ma kolera gyanus tünetek között meghalt. Az eset nagy szenzációt keltett. A haláljáról a belügyminisztert táviratban értesítették.

Szerencsétlenség.

Budapest, jul. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Aradról sürgönyzik, az aradmegyei Gurbán községben egy Mojsza Juon nevű öreg cigány mészgödört akart ásní, s ez alkalommal az eszéstől meglazult gödör széle ráomlott, s a szegény cigányt betemette. Ott fult a gödörbe.

Szerkesztői üzenetek.

Földbirtokos Torontálmegyében. Tehát Ön nem olvas vidéki lapokat. Mi ugyan sohasem kértük fel, hogy a mi lapunkat elolvassa, de ha már olyan tüntetőleg tudunkra adja ezt a fontos elhatározását, hát engedje meg, hogy néhány szóval válaszoljunk. Ha Ön nem laknék vidéken, akkor teljesen igaza volna. Mert a fővárosi embernek tökéletesen elég az, mit a budapesti lapok közölnek a vidéki élet mozgalmairól. A vidéki embernek másképen áll a dolog. Honnan akar értesülni arról, a mi körülötte történik, ha nem a helyi lapokból? Vagy el tud Ön képzelni egy művelt embert, ki minden egyébről tudomást szerez, csak arról nem, a mi közelében történik? Vagy Önt nem érdeklik annak a megyének és városnak közügyei, melyben lakik? Ön nem akar tudomást szerezni arról, milyen a színház s mit adnak benne? Ön nem kíváncsi arra, hogy halad-e vagy marad az a város, melyben Ön lakik? Már pedig, ha ezek a dolgok érdeklik, a mint kell, hogy érdeklik, máshonnan nem tudhatja meg őket, csak a helyi sajtóból. Elismerjük, hogy a Panama átvágása igen érdekes dolog, de egy torontálmegyei embert a temes-begavölgyi vizszabályozó társulat ügyei mégis jobban érdeklik, mint Lessepsék világra szóló terveit. Már pedig a Temes és a Bega bajával, mely talán az Ön földjeit is érinti, csak a helyi lapok törődnek, mintán a „Times” és a „Figaro”, valamint a „Neue Freie Presse” és a „Pesti Napló”, vagyis az Ön kedvenc lapjai, inkább a suezai csatornával foglalkoznak, mint a Begaival.

Ez ugyan nem szép tőlük, de lássa, ezek a nagy lapok már ilyenek.

D. urnak helyben. Ön nagyon téved, ha azt hiszi, hogy nálunk jól köveznek. Menjen csak egyszer végig az Uri-utcán, az ugynevezett járdán, majd meggyőződik az ellenkezőről. 2. Lawn-tennis lehet szürke ruhában is játszani. Hogy a lányoknak melyik tetszik jobban, azzal nem szolgálhatunk, miután szerkesztőségünk összes tagjai az erős nemhez tartoznak.

H. M. helyben. Önnek igaza van. Szent Olga emléknapja az ó-naptár szerint július 11-ére esik, tehát a róm.-kath. naptár szerint július 23-ikára. Szent Olga külömben, mint Ön azt valószínűleg tudja, Igor kievi nagyfejedelem özvegye (946-55), ki kiskoru fia helyett uralkodott. Később Helena névvel Konstantinápolyban keresztény hitre tért. Az Olga rendjel, melyről Ön említést tesz, nem orosz, hanem württembergi rendjel, melyet 1871. Károly király alapított, azok jutalmazására, kik a felebaráti szeretet műveivel tüntetik ki magukat.

K. Budapest. 1. Megindítottuk. 2. Nem. 3. Öntől függ.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Főmunkatárs: Hoitsy Jenő.

H i r d e t é s e k.

Kerestetik

folyó 1893. évi november 1-ére egy 4—5 lakszoba, 2 cselédszoba és szükséges mellékhelyiségekből (lehetőleg istállóval) álló évi lakás, a megyeház közelében.

Értesítések a lap kiadóhivatalába adandók.

